

Situasjonen på frontene. Det er fremdeles østfronten som påkaller hovedinteressen med det blodige slag om Stalingrad i brennpunktet. Allerede i forrige uke var det klart at tyngden i den tyske offensiv var henlagt til dette frontavsnitt. Det er om Europas største trafikkkåre, Volga, kampen nu står. Vi har lenge hørt både fra tysk og alliert side at Stalingrad var sterkt truet og trusselen er vel nu mer overhengende enn nogensinne, men den oppmerksomme leser av de tyske hærberetninger vil i de siste dager ha merket en viss forsiktig reserverthet i omtalen av operasjonene på dette frontavsnitt. Vel har tyskerne hatt nogen framgang, men tapene har været overordentlig store og at befestningene rundt Stalingrad er overordentlig sterke. Det er sikkert ikke uten grunn tyskerne snakker om Volgas Sebastopol. Nye tyske tropper føres stadig fram for å vedlikeholde trykket på byen, mens russerne på sin side har fornyet sine anrep på midtfronten, særlig ved Rzjev, for å dreiere bortt fra sydfronten de strategiske reserver som tyskerne holder i Ukraina. De siste meldinger fra Moskvafronten tyder på at de russiske operasjoner har vært såvidt vellykkede at de kan medføre effektiv avlastning i syd. Samtidig er det visse tegn som tyder på at en høyst naturlig tretthet omsider begynner å influere på den tyske offensiv som nå har pågått uavbrutt i 8 måneder. En sterk utskifting av tropper fra Norge de siste par uker kan tyde på behov for nytt blod. Det er ingen tvil om at begge parter på østfronten med langsel venter på støtteoperasjoner fra sine alliert side, tyskerne venter på japanerne, russerne på en front i vest. Den siste skal behandles nærmere i et av de neste nr. Hvad det ventede angrep fra Japans side mot Sibir angår, har operasjonene i det sydvestlige Stillehav nå antatt slike dimensjoner at de høyst sannsynlig vil influere på japanernes planer i nordøst. Japanerne melder selv at det 2. slag ved Salomonøyene er avsluttet med skade på enkelte amerikanske skip, men de antyder ikke med en stavelse at de har forvådd å drive amerikanerne bort fra noen av de besatte øyer. Amerikanerne har her vunnet en meget viktig strategisk posisjon, både for beskyttelsen av forbindelsen USA - Australia og for videre offensive operasjoner mot Ny Guinea og Bismarckarkipelet. Også i Kina synes krigslykken i det siste å ha gått japanerne imot.

På Afrikafronten fortsetter et intenst kappløp for å få fram forsterkningene. På engelsk side er nå overkommandoen i Egypt betrodd general Alexander som gjorde seg fordelaktig bemerket under felttoget i Burma. Ved å utnytte sin overvekt av bombefly til det ytterste søker engelskmennene å hindre tilførselene til Rommel, men etter de foreliggende meldinger skal det allikevel være lykkes å erstatte de tap Afrikakorpset led under offensiven som førte fram til El Alamein. Man kan derfor vente at operasjonene igjen blir opptatt i stor stil. Det er dog mulig at tyskerne vil foretrekke å vente til den pågående offensiv i Russland er avsluttet for så i vinterhalvåret å samle seg om de oppgaver som venter i det indre Middelhav.

Vi befinner oss ennå i "de 100 kritiske dager". I 2 måneder har den tyske krigsmakt under hensynsløs innsettelse av alle hjelpemidler hamret løs på den russiske sydfrent. Framgangen har vært stor, men ingen avgjørende seir er vunnet og utsiktene for russerne til å avverge en katastrofe, er idag bedre enn på flere uker.

vVv

Kirkestriden. N.S. har trukket tilbake alle de kvasse forordninger som kom mot presteskapet forrige uke, og gitt kontraordrer over handlingen. Foreløbig skal det ikke skrives inn på noe punktoverfor prester. Situasjonen er øyensynlig blitt litt broket for NS, som ved et forslag om minnelig løsning forsøker å lage en pen retrett. Det er tydelig at det gjelder å få saken i orden til 25. september.

"NS. rikspropagandaledelse" har sendt alle "tale-og propagandaledere denne skrivelsen: "Ifølge henstilling fra NS Fører gis med øyeblikkelig virkning absolut forbud mot i skrift og tale å berøre stridighetene mellom stat og kirke."

vVv

Quisling i hjembygden. Det fredelige Fyresdal opplevet noen hektiske dager i sommer. En dag kom ministerpresidenten ledsaget av 12 stausspolitimenn til prestegården der han i velkjent førerstil skjelt ut den høytektede og avholdte pastor Irgens, beslagla pastorens formu og eiendeler liketil 40 kr. som fantes i lønnsboken. Prestefruens sørete beslagla han også. Det er Føreren og ministerpresidenten i egen person som opptrer på denne måten. Etterpå sendte han dette brevet:

Herr sokneprest Otto Irgens.

Da De har nedlagt Deres embete i staten og da De medvirker i en aksjon som med ulovlige midler søker å endre Norges statsforfatning (skille kirken fra staten), en aksjon som under de foreliggende forhold ikke bare er opprørshandling, men også av landsforredersk karakter,

forbyr jeg Dem herved i medhold av Grunnlovens par.16 å tale i statens kirker, det være seg som prest eller legmann og å forrette noen kirkelig handling i det hele tatt. Likeledes forbys De enhver annen offentlig optreden.

Gudstjenesten i prestegjeldets kirker f.k. søndag 16. ds. avlyses. Lennsmannen i Fyresdal er pålagt å inndra Deres prestetrakt omgående.

Quisling

vVv

Som en dette ikke skulde være nok, kommer "Føreren" umiddelbart etterpå i sin tale på Gjøvik med en rekke tarvelige og løgnaktige beskyldninger som skulde gi det utseende av at sognepresten hadde spurt seg rik på å låne ut penger til fattige i bygden.

Ved sitt besøk i Fyresdal avsatte Quisling også lærerne i bygda og innkalte storbønderne enkeltvis til utskjelling. Særlig gikk det hardt ut over en av dem. "Du har sagt det er løgn det som står i avisen sarek Quisling, "er det riktig?". Jau, det har eg sagt, svarte bonden "Og det meiner eg no og", la han til med et bredt smil. "Du leker med ditt hode", brølte "Føreren". Bonden svarte ikke, men smilet har blev ikke mindre.

Civilforvaltningen for Hær og Marine, har 15-8 sendt ut dette cirkulære:

Frivillig krigstjeneste for NS-befal i kampen mot kommunismen.

Ved partiforordning av 6. august 1942 har NS-fører bestemt at Den norske Legion utvides til et forsterket regiment. Det nødvendige antall nye menige skal hverves gjennom partiets forskjellige organer, mens Civilforvaltningen for Hær og Marine har overtatt hveringen for befalets vedkommende.

Med tanke på framtiden er truffet bestemmelse om at NS-befal skal ha førertrainsrett til befalsstillingene i den forsterkede legion.

Dette befall må forutsettes å være oppmerksom på nødvendigheten å gjøre en positiv innsats nu når Europas omforming til en enhet finner sted. Vårt lands framtid avhenger av den innsats folket gjør idag. Tiden er inne til å innfri det løfte vi så mange ganger har gitt ved avgivelsen av vår fedrelandssang: "Også vi når det blir vår tid, for da's fred slår loir".

NS-førers og Ministerpresidentens syn på saken framrår av partiforordningens innledning og siste punkt, som lyder slik:

"I bevisstheten om et bare det folk har krav på en stor framtid som i en kampf tid er villig til selv å ofre, og i bevisstheten om at

Norges framtidige stilling i et germansk forbund og et nyordnet Europa, i vid utstrekning er avhengig av den innsats vi yter som folk, ikke bare på den indre politiske front, men enn i sterkere grad på den militære front i verdensoppgjøret, bestemmes følgende, og det sk uten påtrykk fra nogen kant og alene av hensyn til Norges nasjonale og de felles europeiske interesser:

1. Den norske Legion skal utvides til et forsterket regiment.

12. Enhver nordmann i og utenfor partiet bør etterkomme denne oppfordring og betenke at det er umædlig og uverdlig å la andre ofre alene for felles livssak.

Til nærmere orientering om tjenestene skal anføres:

a). Befalet skal først gjennomgå et kursus i Tyskland for å bli satt inn i de nye våpen og deres bruk, samt i nødvendig utstrekning bli gjort kjent med detaljene i denne krigs taktikk.

b). Etter avsluttet supplerende utdanning vil befalet bli til Den norske Legions nye oppsetninger som chefer for utdanningen og instruktører. Utdanningen av det forsterkede regiment er regnet å ville vare i ca. 3 måneder og vil foregå enten på øvelsesplass i Tyskland eller annet sted. Etter hvert, og senest ved utdannelsens avslutning vil befalet bli endelig disponert som chefer ved de enkelte øvelser, alt etter de kvalifikasjoner og anlegg de har vist under utdanningen. -----

Angående befalets framtidige stilling er å merke at de som melder sig vil ha en selvfølgelig fortrinnsrett når gjenreisningen av det norske forsvar blir aktuell, og at de likeså vil få anciennitetensmessige fordeler ved besetelsen av stillinger innen parti og stat.

Under henvisning til forenstående oppfordres De på det mest inntrængende til å melde Dem til deltagelse i Den Norske Legion. Deres svar på denne henvendelse sendes Civilforvaltningen for Hær og Marine, Slottet III, Oslo, på vedlagte meldingsblanketter, som må være nøkkelig utfylt og postlagt innen 1. september 1942.

B blanketten skal sendes i utfylt stand enten De melder Dem eller ikke. I siste tilfelle skal angis grunnen til at De ikke melder Dem. Spørsmålet om Deres nuværende arbeide er til hinder for deltagelse vil bli avgjort av høiere instanser og kan således ikke godtas som gyldig grunn for å undlate anmeldelse. -----

F. H. Kjelstrup

H. L' Orange.

Vi har tillatt oss å understreke enkelte avsnitt og å utelate litt som ikke har interesse, ellers lar vi skrivelsen tale for sig selv.

vvvVvvv

NS-planen om et riketing som skulde været realisert 1. m med lengang blev forpurmet ved lærernesog de andre organisasjoners festså holdning, aktes nu satt ut i livet i forbindelse med det såkalte riksmøte 25. september. Vanskelighetene er mange, men Innenriksdepartementet håper å kunne lage et proforma ting (det er ikke annet som trengs) på denne måten

1). For de næringsforbunds vedkommende hvor ledelsen allerede ligger i hendene på pålitelige folk, fremkommer oppnevning av representanter fra næringsorganisasjonene.

2). For de andre næringsforbunds vedkommende fremkommer

forslag fra de personer som vi allerede nu må gå ut fra vil komme til å stå i spissen for vedkommende næringsforbund med underliggende organisasjoner, så snart dette er ferdig organisert. Forutsetningen er at organiseringen avsluttes i løpet av første halvpart av september måned, slik at den formelle oppnevning kan skje i god tid før tinget trer sammen.

For fiskerienes vedkommende er det såvidt jeg forstår ikke nogen annen utvei enn at representantene for fiskerieringer (med tilknyttede deler av handelsnæringsnæringsnæringer) oppnevnes av Ministerpresidenten etter forslag utarbeidet i samarbeid mellom Dem og minister Blehr. En får da åpent vedkjennelse at dette er gjort for dette første konstituerende rikstings vedkommende, fordi fiskeriene ikke ennå har kunnet nyorganiseres, men at det selvfølgelig også her er meningen at næringsforbundets folk selv skal oppnevnes når organiseringen er gjennoført. Forutsetningen må da være at de øvrige næringer er bragt i orden.

vvvVvvv

Europa under Hakekorset.

I østlands jøder deporteres for tiden til Østeuropa. Da det i katolske og protestantiske kirker blev læst protester mot jødeforfølgelsen var følgen at de jøder som tidligere fordi de tilhørte den katolske kirke, hadde fått løfte om å bli, straks blev deportert.

7. august blev det foretatt et attentat mot et tysk militærtog i Rotterdam. I den anledning blev følgende 5 som tidligere var tatt som gisler henrettet: Generaldirektør W. Ruys, grev van Limburg-Stirum, dr. jur. R. Baelds, politioverinspektør Bonnekens, baron van der Oye. Bryssels universitet er definitivt stengt. Bygningene vil bli anvendt "i formålstjenlig øyemed" og "den frigjorte arbeidskraft tilført det allmene beste."

I Tyskland er sluss nå sterkt rasjonert. Det må bare brukes til krig og livsviktige formål. -P.gr. a. papirmangelen kan skolebarn ikke få kjøpt en stiebok uten å innlevere en brukt bok, stemplet av læreren. I Berlin er det opprettet en etterretningsorganisasjon for Parti og Stat som har til oppgave å underrette Rikets ledende partikretser om den virkning myndighetenes forholdsregler har på befolkningens stemme. FRANKRIK. De tyske myndigheter har med øyeblikkelig virkning forbudt jøder å besøke restauranter, teater, kino, konserter, varieteer, møder, messer, svømmehaller, badestrender, museer, biblioteker, utstillinger, idrettstevner, vaddeløpsbaner og campingplasser.

DANMARK. Alle bygningsprosjekter og påbegynte arbeider, som sykehus, rådhus, biblioteker o.l. er innstillet p.gr. av mangelen på materialer.

Dansk presse har fått kategorisk ordre om i sterke ordelag å skildre de russiske krenkelser av Sveriges nøytralitet og den voldsomme herredømmet som de engelske overflyvninger har vakt. Det er forbudt å nevne at demonstrasjoner har forekommet ved nazimøter i Sverige.

Godstrafikken på de danske statsbaner er blitt sterkt nedskåret til stor ulempe for forretningsmenn og private.

Danmarks tilgodehavende på clearingens vokser raskt og utgjør nå ca. 3 milliarder med Tyskland som langt den største skyldner.

Skipperen som førte den flyktede fører for de konservative, Christmas Møller, til Sverige, blev av Rådhusretten dømt til 3 år, men fikk sin dom av Høyesterett forhøyet til 6 års fengsel. Okkupasjonsmakten øver sterkt press på dansk rettergang. Løftet om ikke å bli sett i indre danske forhold ligger jo også over 2 år tilbake i tiden.

Ukens citat.

Fra leder 13-5-42 i det av tyskerne utgitte blad Ceske Slovo i Prag. "Skandinavisen forenet i det nye Europas ånd."

Da Norges fremtid avgjordes ved et seirrikt tysk felttog 1940 skjedde det en forandring i politikken over hele Skandinavia. Den

tyske armeen kan ikke til Norge som erobrere, men som fredens forsvar. Ved utallige foranstaltninger viste den tyske armeen på kort tid sin vilje til å hjelpe og sitt energiske arbeide for freden. Nordmennene forstod snart dette historiske øyeblikks storhet og samlet seg enig til støtte for Quisling.---- Vi ser altså at Skandinavia er enig i ånden i det nye Europas prinsipper. Nordboerne har oppdaget at deres land er mer nabo av det mektige store tyske riket, som er en rettsin- dig, god og vennlig nabo og i Skandinavia ser en søster som trenger en sterkere, klokere brors beskyttelse."

vVv

Tyske problemer. Tross krigsfangene og storimporten av arbeidere fra de okkuperte land er arbeidskraften et stadig mer brannende problem. Jordbruket krever under de nåværende forhold 40% fler arbeidere, 15 millioner mot tidligere snau 11. Erstatz-produksjonen boslaglegger også stor arbeidskraft. Fremstilling av 4 mill. tonn syntetisk olje krever 30 mill. tonn kull, 1/5 av Tysklands samlede elektrisitetspro- duksjon og 150000 arbeidere. Erstatning for ull og bomull nødvendig- gjør en merbeskæftigelse på 60000 arbeidere.

Transporten volder likeledes tyskerne stort besvær, noe som bl.a. understrekes ved avskedigelssene innen den høyeste jernbaneledelse for en tid siden. Det er ingen fordel overveiende å være henvist til lan- transport for sjøtransporten er langt mer økonomisk. Et skib på 5000 br.tonn frakter like meget som 10 lokomotiver og 400 jernbanevogner. Den sterke innskrenkning av tysk skipsfart sammen med den svære utvi- else av det område som skal forsynes medfører en voldsom påkjennning på det kontinentale, særlig det tyske jernbanenett og materiell. I 1940 fraktet de tyske jernbaner 63%, i 1941 76% mer gods enn i 1938. Hertil kommer kravene som de store troppetransporter stiller. Decen- tralisasjonen av industrien som bombetoktene har nødvendiggjort øker også transportkravene sterkt, likeså forsynningen av Italia. Kull- leveransene på 10 mill. tonn årlig til dette land, d.e. 30000 tonn i døgnet, 60 tog a 500 tonn, krever at 35000 vogner stadig holdes rul- lende til dette formål. Det hevdes at produksjonen av jernbanemateri- ell er øket betydelig i det forløpne år, men at det er vanskelig å tilfredsstille behovet viser den siste tillatelse til å overbelaste de tyske godsvogner med 2 tonn de belgiske og franske med 1 tonn.

vVv

3. august arresterte politiet i Kristiansand 300 av byens borgere som spaserte i KONGENS gate.

vVv

Fru professor Lindvik som eier en gård i Stor-Elvdal er for et tidsrom av 2 år forvist fra Hedmark fylke, -angivelig for å ha spredt ondsinnete rykter om NS i bygda.

vVv

Søndag 15. august styrtet et tysk fly ned på Snarøya. Flyver og fly brante opp.

vVv

Flyplassen på Gardemoen skal ytterligere utvides. 42 småbruker- omkring har fått beskjed om å holde seg klar til å flytte innen en

vVv

Forleden skulde tyskerne prøveskyte 2 franske kanoner i Sande- fjorddistriktet. Den ene kanonen sprang og drepte 7 menn. Den andre kanonen blev ikke prøvet.

vVv

Riksmeglingsmann Claussen er arrestert påny, Videre politimester Kieuland og 2 fullmektar på Lillehammer. Likeså dr.theol. Kr. Schel- drup.

Arkitektkonkurransen til ny Østbanestasjon som blev utskrevet i vår er avlyst i stillhet. Ingen har meldt seg til konkurransen.

vVv